

Κ. Σ. ΚΩΝΣΤΑ

72 ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ ΤΟΥ ΠΑΤΕΡ-ΚΟΣΜΑ

Ἐκ ἑνὸς Ἀλβανικοῦ χειρόγραφου

«Θάνεν διὰ βρόχου Κοσμᾶς εἰκάδι τετάρτη,
μηνὶ Αὐγούστῳ 1779 ἔτει».

Ὁ Ὑμνωδὸς του.

I. ΓΕΝΙΚΑ

α) Ὁ Διαισθητικὸς.

Μεγάλος διαισθητικὸς τοῦ καιροῦ τοῦ εἶχε ἀναδειχθῆ ὁ Πάτερ—Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός, ὁ θρυλικὸς λαϊκὸς ἀναγεννητὴς, ποὺ γεμίζει μὲ τὴ δράση τοῦ ὀλόκληρου τὸν ἑλληνικὸ 18ο αἰῶνα (1714—1779). Ἄνθρωπος μὲ γερὴ θετικὴ μόρφωση βύθιζε μακριά, πίσω, στὰ Περρασμένα τὴν ἀστραφτερὴ ματιά του, ζοῦσε τὴ βαθύτερη ζωὴ τοῦ Παρόντος καὶ μὲ τὸ φωτεινὸ του μυαλὸ ἐξερευνοῦσε ἀκόμα βαθύτερα τὰ μυστικὰ τοῦ Μέλλοντος. Θεόπνευστος αὐτὸς πίστευε ἀτράνταχτα πὼς μιὰ «Θεῖα βούληση» τὸν εἶχε προορίσει στὴ βαρύτερη ἀποστολὴ του καὶ μὲ ἀσφαλῆ διαισθητικὴ δξύτητα μποροῦσε νὰ βλέπη τὴ μελλοντικὴ ἐξέλιξη τοῦ βίου καὶ τοῦ κόσμου⁽¹⁾.

Πλήρη συνείδηση τῆς ἰκανότητός του αὐτῆς εἶχε κι' ὁ ἴδιος καὶ πίστη τοῦ βαθύτατη ἦταν ὅτι τὸ χάρισμα αὐτὸ τοῦ εἶχε δοθῆ ἀπὸ τὸ Θεὸ πρὸς ὄφελος τοῦ λαοῦ. Γι' αὐτὸ καὶ σ' ἕνα τελευταῖο ἐπιστολικὸ κείμενό του (2 Μαρτίου 1779) πρὸς τὸ φημισμένον Σχολάρχην στὴ Νάξο ἀδερφό του Χρύσανθο, μὲ τὸ ὁποῖο θέλησε, σὰ νὰ προαισθάνονταν ὅτι ἀνέβαινε πιά τὸ Γολγοθᾶ τῆς ζωῆς του, νὰ συνοψίσῃ ὅλη τὴ θαυμαστή καὶ γιὰ τὸν ἴδιο ζωὴ καὶ δράση, ἔγραφε πὼς ὄλα ἐκεῖνα τὰ θαυμαστὰ τὰ εἶχε κατορθώσει «τοῦ Κυρίου συνεργοῦντος καὶ τὸν

λόγον του βεβαιοῦντος διὰ τινῶν ἐπακολουθησάντων σημείων⁽²⁾». Βυθισμένος στὶς γνώσεις καὶ στὸ πνεῦμα τοῦ κόσμου τούτου ἦταν εὐκόλο σ' αὐτὸν νὰ συσχετίζῃ τὰ φθαρτὰ μὲ τὶς φωτεινὲς διαισθήσεις του. Τὰ συμβολικά, πολλὰς φορές, λόγια του, ποὺ οἱ Τούρκοι δὲν τὰ καταλάβαιναν, τάνοιωθαν ἄριστα ὁμῶς οἱ Ἕλληνες, ἔπαιρναν τὴ μορφὴ ἀρχαίων χρησμῶν, ποὺ συγκινοῦσαν τὶς ψυχὰς κι' ἀναπτέρωναν τὶς ἐλπίδες. Σὰ λόγια ἐνὸς Θεόπνευστου προφήτου ρίζωναν βαθειὰ στὸ λαό. Στὶς ἀσταμάτητες περιόδους τῆς εἰκοσάχρονης ἱεραποστολικῆς του δράσης ποὺ δὲν ἦταν ἀπλὲς περιόδους ἐνὸς ἐνθερμοῦ ρασοφόρου, ἀλλὰ ἕνας «ἀνεμοστρόβιλος, ποὺ σάρωνε τὴν ἀμάθεια, τὴ βαρβαρότητα, τὴν κακία, τὴν πολυτέλεια καὶ τὸ μῖσος κι' ἔσπερνε τὴν ἀγνότητα καὶ ξυπνοῦσε τὴν ἐθνικὴ συνείδηση σ' ἕνα λαό, ποῦχε ξεχάσει τὸν προορισμό του⁽³⁾» ἀκούστηκαν ἀπὸ τὰ χεῖλη του ἀρκετὲς προφητεῖες του, «λόγια τοῦ Ἁγίου», ποὺ βρῆκαν κιόλας τὴ δικαίωσή τους μέσα στὸ χρόνο.

β) Ἱστορία ἐνὸς χειρογράφου.

Χειμῶνας τοῦ 1941. Ἡ Ἑλλάδα ἀπλώνοντας καθὼς περνοῦσαν οἱ ἡμέρες γοργὰ τὰ φτερὰ τῆς νίκης, γίνονταν δοξασμένη καὶ μεγάλη. Βαθειὰ, λοιπόν, μέσα στὸ ἑλληνικώτατο ἔδαφος τῆς Βορείου Ἡπείρου μας, ποὺ προσμένει πάντα τὴν ἐθνικὴ τῆς δικαίωση.

Στὸ χωριὸ Προγονᾶτι, τῆς περιφέρειας

Κουρβελέσι, και σ' ένα 'Αλβανικό σπίτι είχαν εγκατασταθή για κάμποση χρονικό διάστημα οί άντρες ενός τηλεφωνικού συνεργείου του νικητού στρατού μας. Δυό απ' αυτούς, έ προϊστάμενος του συνεργείου Αίτωλος έφεδρος 'Ανθυπολοχαγός κι' ένας Βορειοηπειρωτικής καταγωγής Δεκανέας, ήταν δασκάλοι, επάξιοι συνεχισται της ήρωϊκής παράδοσης του «δασκάλου»—αυτής της αξέχαστης μορφής όλων των πολέμων μας—στην ιδέα της πατρίδος· μιας παράδοσης, που θέλει το δάσκαλο να παρατάη σ' όλους τους πολεμικούς συναγερούς της χώρας μας την έδρα του, να ντύνεται από τους πρώτους την τίμια στολή του έφένδρου, συνήθως, αξιωματικού και να κρατάη πάντα στην πρώτη γραμμή το ντουφέκι με όση άνεση και την κιμωλία. Δικαιολογημένα, λοιπόν, τους τράβηξε το ενδιαφέρον κάποιος χοντρός διβλιοδετημένος τόμος, που ανακάλυψαν ένα βράδυ, στις 5 Φεβρουαρίου, μέσα στο φτωχόσπιτο εκείνο. Οί δίστηλες σελίδες του διβλίου έφεραν τυπωμένο—τους εξήγησε ο 'Αλβανός κάτοχός του—το Κοράνιο: στην παλαιά Τουρκική γλώσσα οί άριστερές στήλες κάθε σελίδας και στην αντίστοιχη μετάφραση στην 'Αλβανική οί δεξιές. Στα τελευταία παράφυλλα του τόμου ήταν, κατά τή συνήθη στους άπλοϊκούς τύπους παράδοση, γραμμένο με μολύβι στην 'Αλβανική ένα κείμενο, χωρισμένο σε έβδομήντα—δυό αριθμημένες παραγράφους, που καθώς τους πληροφόρησε πάλι ο νοικοκύρης, ήταν προφητείες «του Τζιομπάν Μπαμπά—Κοσμᾶ!» Το έβρημα αυτό ένθουσίασε ιδιαίτερα τον Αίτωλο 'Ανθυπολοχαγό, τράβηξε άμέσως από το αρχείο του μερικά έντυπα της ύπηρεσίας του και στο λευκό χώρο τους κατέγραψε όλες εκείνες τις προφητείες, όπως τις μετέφρασε, από ύπαγόρευση του νοικοκύρη, ο 'Αλβανομαθής Δεκανέας. 'Ο 'Αλβανός του Προγονάτι ήταν κάποιος Φεράτ Ζώλης· μεταφραστής ο από Λεσκοβίκι, σπουδασμένος στο άλλοτε έννικόν φυτώριο της Σχολής Βελλάς, Δεκανέας Θωμᾶς 'Αναστασίου και καταγραφέας ο από τή Μάστρου του Μεσολογγίου συμπατριώτης και φίλος έφεδρος 'Ανθυπολοχαγός Νίκος Ι. Τσακαλώζος, συνταξιούχος δάσκαλος τώρα. 'Ο τελευταίος αυτός

είχε τήν καλωσύνη ν' ανακοινώση και στον υπογραφόμενο το ίδιο εκείνο χειρόγραφο του, που το κρατάει έκτοτε σαν το πιο συγκινητικό ένθύμιό του από τή συμμετοχή του στην έκστρατεία του 1940—41.

"Ας μὴν άπορήση κανείς με το τι ήθελε του Πάτερ—Κοσμᾶ ο λόγος στη σκέψη και στην άγάπη των 'Αλβανών, γιατί κι' αυτοί τιμῶσαν και σέβονταν και πίστευαν τον "Αγιο, όσο κι' οί Χριστιανοί. "Οχι μόνο οί "Ελληνες, μα συχνότατα κι' οί "Αγᾶδες «πηγαίνοντας εκεί όπου έδίδασκεν εις τας έξω πεδιάδας τον ήκουσαν και ως άνθρωπον Θεοῦ τον εκήρυττον»—παραδίδει ο βιογράφος του(4). "Ηρθε και μ' αυτούς σε ψυχική έπαφή κι' οί 'Αλβανοί τον αποθέωσαν, βαφτίζοντάς τον Τζιομπάν Μπαμπά= Μέγαν 'Αφέντη(5). "Ενα θρόνο, ντυμένο με μεταξωτό ύφασμα (κατηφέ), πάνω στον όποιο

Προσωπογραφία του 'Αγίου Κοσμᾶ εὑρεθεῖσα τον Αὔγουστον του 1953 από τον καθηγητή κ. Δ. Εὐαγγελίδη εις τήν εκκλησία 'Αλποχωρίου — Δωδώνης.

ἀνέβαινε καὶ κήρυττε, λένε πῶς τοῦ τὸν εἶχε δωρήσει ὁ Κούρτ—Πασᾶς τοῦ Μπερατιοῦ. Ὁ φοβερός Ἀλῆ—Πασᾶς πρωτοστάτησε νὰ κτισθῆ στὸν τόπο τοῦ μαρτυρίου του μεγάλοπρεπος φερώνυμος ναός· αὐτὸς πρῶτος γονάτισε στὸ «πέρσασμα», σὲ μιὰ λιτάνεψη, τῶν λειψάνων τοῦ Ἀγίου κι' αὐτὸς ἐπιχρύσωσε κι' ἐπαργύρωσε τὴν ἅγια κἀρα του. Ἀλλὰ καὶ σήμερα ἀκόμα οἱ Ἀλβανοὶ ἐκφράζονται μὲ θαυμασμὸ γιὰ τὸν Πάτερ—Κοσμᾶ καὶ χαριτωμένους θρύλους διηγοῦνται γι' αὐτόν.

Ἀρκετὲς ἀπὸ τίς ἐβδομῆντα—δυὸ αὐτὲς προφητεῖες εἶναι γνωστὲς κι' ἀπὸ ἄλλες παλαιότερες ἀνακοινώσεις ἐρευνητῶν⁽⁶⁾. Ὅχι λίγες ὁμως, ἀπὸ ὅσα τοῦλάχιστον μποροῦμε νὰ ξέρουμε, εἶναι καὶ οἱ ἄγνωστες. Ὅλες τίς φέρνομε σήμερα στὸ φῶς ἀπὸ τίς κατ' ἐξοχὴν Ἡρειρωτικὲς τοῦτες σελίδες σὰν ἓνα εὐλαβικὸ μνημόσυνο στὴ μνήμη του ἐξ ἀφορμῆς τῆς ἐφετεινῆς ἑκατοστῆς ἐβδομηκοστῆς ἐβδόμης ἐπετείου τοῦ μαρτυρίου του, ἀλλ' ἀκόμα καὶ σὰν ἓνα νοερὸ προσκύνημα πρὸς τὴν ὑβρισμένη μαρτυρικὴ γῆ, ποὺ σκεπάζει τὰ ὀστᾶ τῶν μαρτύρων καὶ ἡρώων τῆς φυλῆς μας. Κρατοῦμε τὴν ἴδια γλωσσικὴ μορφή, ποὺ εἶχαν δώσει σ' αὐτὲς τῆ Φλεβαριάτικη ἐκείνη νύχτα τοῦ 1941, δίπλα σ' ἓνα πλουσιώτατο τζάκι καὶ μὲ τὴ συνοδεία ὑπόκωφων μακρυνῶν ἐκρήξεων ὀδίδων οἱ δυὸ καλοὶ στρατιῶτες καὶ πνευματικοὶ ἄνθρωποι. Ἀλλάξαμε μονάχα τὴ σειρά τους, γιὰτὶ προτιμήσαμε νὰ τοὺς δώσωμε μιὰ ἄλλη, κατὰ περιεχόμενον, ταξινομήση.

II. ΟΙ ΠΡΟΦΗΤΕΙΕΣ

α) Τὸ «ποθούμενον» καὶ τὸ «ρωμέϊκο»

Ἐπειδὴ οἱ ἐχθροὶ τῆς Πίστεως καὶ τοῦ Γένους παρακολουθοῦσαν ἀγρυπνα τοὺς λόγους τοῦ Πάτερ—Κοσμᾶ, ὅσο ποὺ τελικὰ τὸν ξεκαμαν, ὁ Ἅγιος γιὰ νὰ μὴν ἐκθέτῃ τὸ λαὸ σὲ κίνδυνον ἀπὸ προληπτικοὺς καθαρὰ λόγους μεταχειρίζονταν φράσεις διαφορούμενες κι' ἀλληγορικὲς. Μιὰ ἀπ' αὐτὲς ἦταν κι' ἡ Ἐπανάσταση τοῦ 21 κι' ἡ Ἀπελευθέρωση τοῦ Γένους, ποὺ τὴν κάλυπτε κάτω ἀπὸ τίς λέξεις ποθούμενον καὶ ρωμέϊκο καὶ ποὺ ὁ Θεόπνευστος μοναχὸς τὴν προφήτεψε ἀφευκτῆ, ἀλλὰ καὶ τὴν προπαρα-

σκεύαζε κιόλας κάτω ἀπ' αὐτὰ τὰ μάτια τῶν Τούρκων. Αὐτὸς κατήχησε στὴ Μεγάλῃ Ἰδέα τὸν ἥρωα τοῦ Σουλιοῦ Σαμουήλ, τὸ Θρυλικὸ Κατσαντώνη καὶ τοὺς περισσότερους Κλέφτες τῶν Ἀγράφων, τοῦ Ὀλύμπου, τῶν Ἀκροκεραυνίων κι' ὁ ἴδιος προπαρασκεύασε τὸ ἔδαφος γιὰ νὰ δεχθῆ τὸ σπόρον τοῦ Ρήγα καὶ τὸ μυστικὸ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας, ὅταν στὰ πολυπληθῆ πάντοτε ἀκροατήριά του προέλεγε μὲ ὑπονοούμενα καὶ συμβολικὲς φράσεις πῶς:

1) Οἱ ἀντίχριστοὶ θὰ φύγουν, ἀλλὰ θὰ ρηθοῦν πάλι· ἔπειτα θὰν τοὺς κυνηγήσετε ἕως τὴν Κόκκινη Μηλιά.

2) Ἀπὸ τῆς Μουζίνας τὴ χαρὸδρα ἔχουν νὰ περάσουν πολλὰ καὶ κάθε λογῆς ἀσκήρια γιὰ τὴν Πόλη. Τὰ γυναικόπαιδα νὰ βγοῦν σιὰ βουιά. Θὰ σᾶς ρωτήσουν: πόσο μακρὰ εἶναι ἡ Πόλη; Ἐσεῖς νᾶ πῆτε: κοντὰ εἶναι! Μὴ μαρτυρῆτε τὴν ἀλήθεια γιὰ νὰ μὴν τραβῆξετε πολλὰ κακά.

3) Δὲν θὰ φτάσῃ ὁ στρατὸς στὴν Πόλη· στὴ μέση τοῦ δρόμου θὰ ρηθῆ τὸ μαντάτο ὅτι ἔφτασε τὸ ποθούμενον.

4) Ὅταν θὰ ἰδῆτε τὸ χιλιάρμενον σιὰ Ἑλληνικὰ νερά, τότε κοντὰ θᾶναι νὰ λυθῆ τὸ ζήτημα.

5) Μετὰ τὸν πόλεμον θὰ ζήσουν ὁ λύκος καὶ τὸ πρόβατον μαζί.

6) Θὰ ρηθῆ, ὅταν ἔρθουν δυὸ καλοκαίρια καὶ δυὸ πασχαλιὲς μαζί.

7) Θὰ παγαίνουν ἄλλοι κατὰ πάνω κι' ἄλλοι πρὸς τὰ κάτω.

8) Στὴν Αὐλῶνα θὰ γίνῃ χαλασμός· πολὺς στρατὸς θὰ βγῆ καὶ θὰ λευτερωθῆ ὁ τόπος.

9) Ἡ λευτεριά θὰ ρηθῆ ἀπὸ κάτω, ἀπὸ ὅπου χύνονται τὰ νερά.

10) Ἀπὸ ψηλά, μέσα ἀπὸ τὸ λιμάνι θὰ ρηθῆ ὁ χαλασμός.

11) Θὰ σᾶς ζητήσουν στρατό· ἀλλὰ σεῖς μὴ φοβηθῆτε, γιὰτὶ δὲν θᾶχουν καιρὸ νὰ τὸν μάσουν.

12) Θὰ σᾶς ρίξουν παρᾶ πολὺ· θὰ σᾶς ζητήσουν νὰ τὸν πάρουν πίσω, ἀλλὰ δὲν θὰ τὸ μπορέσουν.

13) Θὰ ρηθῆ καιρὸς μιὰ γυναίκα νὰ κυνηγήσῃ δέκα Τούρκους μὲ μιὰ ρόκα.

14) Θὰ πασχίζουν νὰ τὸ λύσουν μὲ τὴν πέννα, ἀλλ' αὐτὸ δὲν θὰ πάρῃ τέλος. Ἐνε-

νήντα ἔννια φορές στίς ἑκατό μὲ πόλεμο καὶ μιὰ μὲ τὴν πέννα.

15) Οἱ Τοῦρκοι θὰ τὸ καταλάβουν τρεῖς ἡμέρας γρηγορώτερα ἀπὸ τοὺς Χριστιανούς.

16) Ὁ πόλεμος θὰ κρατήσῃ τρεῖς ἡμέρας ἢ τρεῖς μῆνες ἢ τρεῖς χρόνους.

17) Ἄν τὸ ζήτημά σας λυθῇ μὲ πόλεμο, πολλὰ χωριά θὰ χαλαστοῦν· στὰ τρία χωριά ἓνα θὰ μείνῃ.

18) Ὅτι σᾶς ζητήσουν δόστε το· μονάχα τὴ ζωὴ σας νὰ γλυτώστε.

19) Νάχετε δυὸ πόρτες στὸ σπίτι σας· σᾶς ἐπίασαν τὴ μιὰ; νὰ φύγετε ἀπὸ τὴν ἄλλη.

20) Νάχετε διπλᾶ ντουφέκια. Θὰ σᾶς ζητήσουν τὸ ἓνα νὰ κρατήσῃ τὸ ἄλλο γιατί ἓνα ντουφέκι ἑκατό ψυχές θὰ γλυτώσῃ.

21) Ὅταν θ' ἀκούσετε ὅτι ὁ πόλεμος ἄρχισε ἀπὸ κάτω, τότε εἶναι καλά.

22) Ἐσεῖς θὰ σώσετε ἄλλους καὶ οἱ ἄλλοι ἔσᾶς.

23) Ἐσεῖς θὰ φύγετε ἀπὸ τ' ἄρσινερὰ βουνά· ἀπὸ τὴ δεξιὰ μεργιά ὄχι. Ἄπὸ τίς σπηλιές μὴ φοβᾶστε.

24) Εὐτυχισμένα νᾶναι τὰ βουνά, γιατί αὐτὰ θὰ σώσουν πολλές ψυχές.

25) Θὰ ρθῇ ξαφνικά! Τ' ἄλογα θ' ἀπομείνουν ζεμένα ἐπὶ τόπου στίς δουλειές τους καὶ σεῖς θὰ φύγετε.

26) Ἄν ρθῇ ἀπὸ πάνω, λίγοι θὰ γλυτώστε· ἂν ἀπὸ κάτω τίποτα δὲν θὰ πάθετε.

27) Θὰ ρθῇ χωρίς νὰ τὸ περιμένετε. Ἄλλὰ νάχετε ἓνα σακουῦλι στᾶρι κρεμασμένο στὴν πόρτα· ὅταν θὰ φύγετε νὰ τὸ πάρετε μαζί σας γιὰ νὰ τρώτε.

28) Γιὰ δυὸ ἡμέρες θὰ κρατήσῃ, γιὰ δυὸ μῆνες.

29) Νὰ παρακαλιέσθε νᾶναι τὴν ἡμέρα κι' ὄχι τὴν νύχτα.

30) Θᾶναι ὁ ὄγδοος αἰώνας, πὺ θὰ γίνουν αὐτὰ.

31) Νὰ κρυφθῆτε ἢ κοντὰ στὴν πόρτα ἢ κοντὰ στὴν πλάκα, ἂν εἶναι βιαστικό καὶ γλήγορο.

32) Ἐσεῖς δὲν θὰν τὰ ἰδῆτε αὐτὰ· ἢ τὰ ἐγγόνια σας ἢ τὰ δισέγγονά σας θὰ τὰ ἰδοῦν στὴ πραγματικότητα.

Μὲ τὸν ἔρχομό τοῦ ποθομένου, ἢ τοῦ ρωμείου ἐζήσαν γενεές γενεῶν. «Θάρθη

σίγουρα· τὸ εἶπε καὶ ὁ Ἅγιος Κοσμάς», ἦταν ἡ ζωντανὴ ἐλπίδα τους.

β) Τὰ δεινὰ τοῦ κόσμου.

Προβλέποντας ὁ Πάτερ—Κοσμάς τὰ θάσσανα, πὺ θὰ δοκίμαζε γιὰ τὴν πατρίδα του ἀπὸ τὸν ἔρχομό φοβερῶν δεινῶν τὸ Γένος μελλοντικά, καὶ κρίνοντας ἀναγκαῖο νὰ τὸ προετοιμάζῃ ψυχικά, ὥστε νὰ μὴν ἀρνιέται τὸ δρόμο τοῦ Θεοῦ, τοῦ τὰ πρόλεγε:

1) Πολλὰ θὰ συμβοῦν· οἱ πολιτεῖες θὰ καταντήσουν σὰ μαράγκες.

2) Ὁ ντουνιας θὰ φτωχύνῃ τόσο, πὺ θὰ ντένεται μὲ κλημασίδες.

3) Πολλοὶ θὰ χαθοῦν ἀπὸ τὴν πείνα.

4) Θὰ ρθῇ καιρὸς οἱ πλούσιοι νὰ φτωχύνουν καὶ οἱ φτωχοὶ νὰ πεθάνουν τῆς πείνας.

5) Μιὰ χούφτα χρυσό, μιὰ χούφτα ἄλεῦρι.

6) Ἡ ἀφορμὴ τοῦ χαλασμοῦ θὰ ρθῇ ἀπὸ τὴ Δαλματία.

7) Πολλοὶ θὰ χαθοῦν· ὅποιος ζήσῃ θὰ φάῃ μὲ χρυσὸ κουτάλι.

8) Θὰ ρθῇ καιρὸς πὺ θὰ βγῇ ὁ καταραμένος δαίμονας ἀπὸ τὸ καυκί του.

9) Θὰ ρθῇ καιρὸς πὺ θὰ ποῦμε: βγαῖτε οἱ πεθαμένοι νὰ μποῦμε οἱ ζωντανοί.

10) Θὰ ρθῇ μιὰ φορὰ ἓνας ψευτοπροφήτης· μὴ τὸν πιστέψτε καὶ μὴν τὸν χαρῆτε. Πάλι θὰ φύγῃ καὶ δὲν θὰ ματαγυρίσῃ.

11) Θὰ ρθῇ καιρὸς, πὺ οἱ χριστιανοὶ θὰ ξεσηκωθοῦν ὁ ἓνας κατὰ τοῦ ἄλλου.

12) Θὰ ρθῇ καιρὸς, πὺ θὰ ἰδῆτε τρεῖς καὶ τέσσερες φαμελλιές μέσα σ' ἓνα σπίτι.

13) Σπίτια ψηλὰ καὶ μεγάλα μὴν φκιάχνετε γιὰ νὰ μὴν ἔρχονται ἄλλοι μέσα.

14) Θὰ ρθῇ στρατὸς ταχτικός, μαζί του θὰ περάσετε πολὺ καλά.

15) Ἄλογα δὲν θὰ μείνουν. Θὰ πᾶτε καὶ σεῖς μαζί μ' αὐτὰ· ἀπὸ τὰ Τζουμέρκα θὰ ξαναπιάσετε τὴ ράτσα τους.

16) Θὰ χαθῇ ἡ σοδιὰ τῆς χρονιάς ἀπὸ τὴν εὐφορη Δερόπολη καὶ—μάννα μου! αἷμα πολὺ πὺ ἔχει νὰ χυθῇ.

17) Μὲ ἄλλους θὰ νυχτώσετε καὶ μὲ ἄλλους θὰ ξημερώσετε.

18) Ἄν τρεῖς δυνάμεις βρεθοῦν σύμφωνες, τίποτε δὲν θὰ πάθει.

19) Ὁ χαλασμός θὰ ρθῆ ἀπὸ τυφλὸ κι' ἀπὸ κασιδιάρη.

20) Ἡ Δερόπολη θὰ εἶναι γεμάτη ἀσκέρια, πὺν πολὺ θὰ ὑποφέρουν, γιὰτὶ ὁ τόπος εἶναι φτωχός.

21) Ὅσα χωριά εἶναι κονιά σὲ δρόμους, πολλὰ θὰ τραβήξουν.

22) Τὰ βουνά, οἱ χαράδρες καὶ ὁ κάμπος τῆς Δερόπολης θὰ γεμίσουν προσφυγιά.

23) Ἐσεῖς τὰ χωριά τῆς Πέπελης, λίγο θὰ φοβηθῆτε. Δὲν θὰ τραβήξετε πολλὰ. Τ' ἀδέρφια τὰ δικά σας θὰ κλαῖνε στοὺς δρόμους.

24) Θὰ ρθῆ καὶ μιὰ φορὰ ἀσκέρι ξένο, πὺν τὸ Χριστὸ θὰ πιστεύη. Ἀλλὰ ἔσεῖς δὲν θὰ τὸ ξέρετε.

25) Νάχετε τὸ σταυρὸ στὸ μέτωπο γιὰ νὰ σᾶς γνωρίσουν ὅτι εἶστε χριστιανοί.

26) Αὐτά, πὺν θὰ τραβήξετε, θὰ σᾶς ἔρθουν ἀπὸ τοὺς διαβασμένους.

27) Οἱ ἄνθρωποι θὰ καταντήσουν γυμνοί, γιὰτὶ θὰ γίνουν τεμπέλιδες.

28) Οἱ κληρικοὶ θὰ γίνουν οἱ χειρότεροι καὶ οἱ ἀσεβέστεροι τῶν ὄλων.

γ) Οἱ ἐφευρέσεις.

Οἱ μελλοντικὲς ἐπιτεύξεις τοῦ πολιτισμοῦ καὶ πρόοδοι τῆς ἐπιστήμης δὲν ἔμειναν ἔξω ἀπὸ τὴν κατακάθαρη ματιὰ τοῦ Πάτερ—Κοσμᾶ. Θέλοντας μ' αὐτοῦ τοῦ εἶδους τίς προφητεῖες νὰ κεντρίζῃ τὸ ζῆλο τοῦ λαοῦ πρὸς ἴδρυση σχολείων—γιὰτὶ «ἀπὸ τὰ σχολεῖα θὰ ἔγουν πράματα, πὺν ὁ νοῦς σας πὺν νὰν τὰ φαντασθῆ! (᾽)» τοὺς ἔλεγε—τὸν ἄκουγαν συχνὰ νὰ λέγῃ:

1) Θὰ δεθῆ ὁ κόσμος μ' ἓνα λυτάρη.

2) Θὰ κουβεντιάζουν εὐκόλα ἀπὸ μακρὰ δυὸ κλεισμένοι σὲ δυὸ δωμάτια.

3) Θὰ ἰδῆτε ἀμάξι, χωρὶς ἄλογο, νὰ τρέχη γρηγορώτερα ἀπὸ λαγό.

4) Θὰ ἰδῆτε νὰ γυρίζουν στὸν οὐρανὸ οἱ ἄνθρωποι σὰ μαυροπούλια.

5) Θὰ δεθοῦν σαράντα ἄλογα σὲ ἓνα παλοῦκι.

δ) Διάφορες.

Ἀλλὰ καὶ στὸ μέλλον διαφόρων προσώπων, λαῶν ἢ πραγμάτων ἀναφέρονται οἱ

προφητεῖες τοῦ Ἀλβανικοῦ χειρογράφου:

1) Ὁ Ἀλῆ—Πασᾶς θὰ γένη Βεζύρης. Θὰ πάη καὶ στὴν Πόλη μὲ κόκκινα γένεια!

2) Ἀμπέλια μὴ φυτεύετε, γιὰτὶ θὰ χαλάσουν, καθὼς ἐκεῖνα στὴ Δρυϊνούπολη.

3) Θὰ γίνῃ βασίλειο ἀπὸ χαρτὶ στὴν Ἀνατολή.

4) Ἡ Γαλλία θὰ λευτερώσῃ τὴν Ἑλλάδα, τὴν Ἡπειρο ἢ Ἰταλία.

5) Πρῶτα θὰ διαμελισθῆ ἡ Αὐστρία, ὕστερα ἡ Τουρκία.

6) Τὸν Πάπα νὰ τὸν καταριέστε, γιὰτὶ αὐτὸς εἶναι αἷτιος τοῦ χαλασμοῦ τοῦ τόπου.

7) Οἱ Τοῦρκοι θὰ χωρισθοῦν σὲ τρία κομμάτια: ἓνα ἀπὸ τὰ τρία θὰ χαθῆ, τὸ ἄλλο θὰ βαφτισθῆ καὶ τὸ τρίτο θὰ τραβήξῃ στὴν Κόκκινη Μηλιά.

* *

«Θάρθη καιρὸς—προεῖπε κάποτε σὲ μιὰ ἄλλη περίφημη προφητεία τοῦ ὁ Πάτερ—Κοσμᾶς—θάρθη καιρὸς πὺν οἱ Ρωμαῖοι θὰ τρώγονται μεταξύ τους· ἐγὼ ὁμῶς συστήνω ἀγάπη καὶ ὁμόνοια!» Ἀγάπη καὶ ὁμόνοια φωνάζει καὶ σὲ μᾶς ἀπὸ τὸν σκλαβωμένο καὶ ἀδικαίωτο τάφο του, ἑκατὸν ἑβδομήντα ἑπτὰ τώρα χρόνια, ὁ Μεγάλος Ἑλληνας. Τὸ δρόμο τῆς Ἀγάπης καὶ τῆς Ὀμονοίας ἄς μᾶς δείχνῃ ὁλοένα στὰ ἄγνωστα μελλοντικὰ δολιχοδρομίσματα τῆς Φυλῆς ὁ Ἐφέστιός μας Μοναχός!

Σημειώσεις:

1. Δ. Σ. Σαλαμάγκα: «Ὁ γνωστὸς Καλόγηρος Κοσμᾶς» Ἀθῆναι 1952, σελ. 126—8.

2. Ἀρχιμ. Σωφρ. Παπακυριακοῦ: «Κοσμᾶ τοῦ Αἰτωλοῦ Διδαχαί, Ἐπιστολαί, Μαρτυρίου». Ἀθῆναι 1953, σελ. 166—167.

3. Φάνη Μιχαλοπούλου: «Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός», περιοδ. «Νέον Κράτος» τεύχος 10 (1938) σελ. 730.

4. Ἀρχιμ. Σωφρ. Παπακυριακοῦ, ὁπ., παρ. σελ. 187.

5. Βασιλ. Μπαρᾶ: «Πρόδρομοι τοῦ Ρήγα καὶ τῆς Φιλικῆς Ἐταιρείας» περιοδ. «Ἡπειρωτικὴ Ἔστια», τεύχος 48 (1956) σελ. 388.

6. Δ. Σ. Σαλαμάγκα, ὁπ. παρ., σελ. 128 καὶ Κ. Γ. Καλυβοπούλου: «Προφητεῖαι τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ», περιοδ. «Βόρειος Ἡπειρος», τεύχη 14—18, Ἀπρίλιος—Σεπτέμβριος 1936.

7. Ἀρχιμ. Χαράλ. Βασιλοπούλου: «Ὁ Ἅγιος Κοσμᾶς ὁ Αἰτωλός καὶ τὸ ἔργον του», Ἀθῆναι 1955, σελ. 37.

ΓΕΩΡΓΙΟΥ ΜΑΣΟΥΡΑ, λαογράφου

ΑΝΕΚΔΟΤΟ ΓΙΑ ΤΟΝ ΑΓΙΟ ΚΟΣΜΑ

Ο ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ ΚΑΙ Ο ΑΛΛΗ ΠΡΟΝΙΟΣ

Ὁ Παπαδημήτρης Παπατόλης ἀπὸ τὸ Πολύδροσο Σουλίου, διηγεῖται τὰ ἑξῆς:

Τὸν καιρὸ τοῦ Ἁγίου Κοσμᾶ, ζοῦσε στὴν Παραμυθιά ἕνας μεγάλος Μπέης ὁ Τουρκαλβανὸς Ἁαλῆ Πρόνιος.

Αὐτὸς εἶχε πολλὰ χωριά Τσιωλίκια, χιλιάδες πρόβατα καὶ ἀρκετὰ ἄλογα καὶ γελάδια.

Ὅταν ὁ Ἅγιος ἔκαμε τὴ διδαχὴ του εἰς τὴν περιφέρειάν του, τὸν ἐκάλεσε εἰς τὸ κονάκι του νὰ τὸν φιλοξενήσῃ. Καὶ ὁ Ἅγιος πῆγε.

Τοῦ παρέθεσε ἕνα πλούσιο τραπέζι, ἀλλὰ ὁ Ἅγιος, ἐπειδὴ ἦταν Παρασκευὴ δὲν ἄγγισε τὰ φαγητά του, παρά ἐζήτησε μόνον ψωμί καὶ μερικάς ἑληές.

—Φάγε τζάνουμ, εἶπε ὁ Μπέης καὶ τὴν ἁμαρτία τὴν παίρνω ἐγώ!

—Ὅχι Μπέη μου! ἀποκρίθηκε ὁ Κοσμᾶς, γιατί τότε θὰ βαρύνω περισσότερο τὴν ψυχὴ μου, μιὰ πού θὰ παρέβαινα τὴν ἐντολὴν τοῦ Χριστοῦ καὶ μιὰ πού θὰ σοῦ φόρτωνα καὶ σένα τὴν ἁμαρτία μου.

Καὶ ὁ Μπέης δὲν ἐπέμεινε.

Ἐφαγε ὁ Ἅγιος τὸ ξεροκόματο μὲ τρεῖς ἑληές καὶ ὁ Μπέης ἄδειασε πέντ' ἕξη σαγάνια. Ἐπειτα παρήγγειλε δυὸ καφέδες, γέμισε καὶ τὸ τομπούκι του καὶ ἀφοῦ κάθησε κοντὰ στὸν Ἅγιο τοῦ εἶπε:

—Σοῦ κάμω ὄρκον στὰ κόκκαλα τοῦ πατέρα μου, ὅτι θὰ κάνω ὅ,τι καὶ νὰ μοῦ πῆς. Τί θέλεις ἀπὸ μένα; ζήτησε καὶ θὰ τὸ ἔχεις.

—Γιὰ μένα, δὲν ἔχω ἔλειψη ἀπὸ τίποτα, ἀπάντησε ὁ Ἅγιος. Μόνο, ὅσες ἐκκλησιᾶς ὑπάρχουν χαλασμένες στὴν περιφέρειά σου νὰ τίς φκηιάσῃς καὶ σὲ κάθε χωριὸ τῆς δικαιοδοσίας σου, ν' ἀνοίξῃς ἕνα σχολεῖο Ἑλληνικό!

—Μὲ τὰ χαρά σου, εἶπε ὁ Μπέης.

Καὶ τώρα ἕνα ἄλλο θὰ σὲ παρακαλέσω. Νὰ μοῦ πῆς πότε θὰ ἔρθῃ ἐδῶ τὸ ἑλληνικό!

—Ἐγὼ Μπέη μου εἶμαι ἁμαρτωλὸς ἄνθρωπος· αὐτὰ εἶναι τοῦ θεοῦ καὶ ὁ θεὸς δὲν μπερδεύεται στίς κακίαις τῶν ἀνθρώπων. Μόνο ὅταν φτάσῃ ἐκεῖ πάνω ἡ ψυχὴ του, τότε τὸν κρίνει κατὰ τὰ ἔργα του. Καὶ ἂν ἔκαμε καλὰ ἔργα, τὸν μπάζει στὸν παράδεισο, μαζὺ μὲ τοὺς ἀγγέλους. Ἄν ὅμως ἔκανε κακά, τὸν στέλλει στὴν Κόλαση μαζὺ μὲ τοὺς Σατανάδες, νὰ βράζῃ αἰωνίως μέσα σὲ καζάνια ἀπὸ πίσσα.

—Πᾶς' μου ὡρὲ Καλόγηρε τὴν ἀλήθεια καὶ θὰ τὴν παραδεχθῶ ὅπως καὶ νὰ εἶναι. Ἐστὼ καὶ αὔριο νὰ μοῦ πῆς πῶς θάρθῃ τὸ Γιουνάνικο, δὲν πρόκειται νὰ σοῦ κάμω κανένα κακό, γιατί ἔδωσα «λόγον τιμῆς»!

Ὁ Ἅγιος, γιὰ ν' ἀποφύγῃ τὴ φλυαρία τοῦ Μπέη, ἔδγαλε ἀπὸ τὸν τρουβά του ἕνα μῆλο, τοῦ τὸ ἔδωσε καὶ εἶπε:

—Πάρε αὐτὸ τὸ μῆλο, καὶ ὅταν ἰδῆς ὅτι θὰ σαπίσῃ, τότε θὰ ἔρθῃ τὸ Ἑλληνικό!

Τὸ πῆρε ὁ Μπέης καὶ τὸ ἔβαλε σὲ μιὰν ἀσημένια κασσετίνα· καὶ ὅταν μάθαινε ὅτι κάπου γίνονταν φασαρίες, ἀνοίγε καὶ τὸ κοίταγε. Σὰν

τὸ βλεπε ἀκέραιο καὶ χλωρό, ἠσούχαζε καὶ αὐτὸς καὶ οἱ ἄλλοι Μπέηδες.

Τὸ 1821 πού κηρύχτηκε ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάστασις, εἶδε μὲ ἐκπληξῆ τὸ μῆλο ν' ἀρχίζει νὰ σαπίζῃ! Καὶ ὅταν τὸ 1828 βάλθηκαν τὰ σύνορα στὴ Μελοῦνα, ἡ σήφη σταμάτησε καὶ τὸ μῆλο ἔμεινε τὸ μισὸ σάπιο καὶ τὸ μισὸ γερό!

Μετὰ καιρὸ, πέθανε καὶ τὸν διαδέχθηκε ὁ γυιὸς του Μουσταφᾶ Πρόνιος.

Σ' αὐτὸν εἶχε δώσει εὐχὴ καὶ κατάρα, γιὰ ἔθνικα ζητήματα, νὰ συμβουλευεταὶ τὸ μῆλο.

Πέρασε καιρὸς καὶ ἦρθε τὸ 1897. Οἱ Ἕλληνες ἦταν ἔξω ἀπὸ τὰ Γιάννινα. Μαζεύτηκαν οἱ Μπέηδες τῆς Τσαμουργιάς καὶ τοῦ πρότειναν νὰ κάμουν ἀνταρτικὰ σώματα νὰ χτυπήσουν τοὺς Ἕλληνες.

Ὁ Μουσταφᾶ Πρόνιος κύταξε τὸ μῆλο πού ἦταν γερό καὶ τοὺς εἶπε:

—Τὸ μῆλο τ' ἄη-Κοσμᾶ, εἶναι γερό· πηγαίνετε στὴ δουλιὰ σας.

Ἐτοτερα ἀπὸ καιρὸ, ἀπέθανε καὶ αὐτὸς καὶ ἄφησε μὲ τὴ σειρά του παραγγελία στὸ διάδοχό του Ἀγάκο Πρόνιο, νὰ συμβουλευεταὶ τὸ μῆλο.

Ὁ Ἀγάκος, εἶχε σπουδάσει στὴν Ἀγγλία. Καὶ σὰν σπουδασμένος, δὲν πίστευε τίς προλήψεις τῶν προγόνων του.

Ὅταν ἦρθε τὸ δοξασμένο 1912 καὶ οἱ Ἕλληνες χτυποῦσαν στὸ Μπιζάνι, μαζεύτηκαν οἱ ἄλλοι Μπέηδες καὶ ζήτησαν νὰ ἰδοῦν τὸ μῆλο. Αὐτὸς ὅμως τοὺς εἶπε:

—Ἀντὶ νὰ ἀσχολῆστε μὲ παραμύθια, καλύτερα θὰ ἦταν νὰ μαζέψουμε παλληκάρια καὶ νὰ χτυπήσουμε τοὺς Ἕλληνες.

Καὶ ἀφοῦ κανένας δὲν τὸν ἀκολούθησε, σχημάτησε μόνος του ἀνταρτικὸ σῶμα καὶ χτυποῦσε τοὺς Ἕλληνας ἀπὸ τὰ πλευρά.

Σὲ μιὰ μάχη καταστράφηκε τὸ σῶμα του, καὶ αὐτὸς συνελήφθηκε αἰχμάλωτος. Μεταφέρθηκε στὴν Κέρκυρα καὶ ἐγκλεισθηκε εἰς στίς φυλακές.

Ὅταν ἔπεσαν τὰ Γιάννινα, ὁ Ἀγάκος ἀπὸ τὴ φυλακὴ ἔστειλε γράμματα καὶ τηλεγραφήματα στοὺς φίλους του καὶ στοὺς συμμαθητὲς του Ἀγγλους πού τότε καὶ εἶχαν μεγάλες θέσεις στὴν Κυβέρνηση τῆς Ἀγγλίας.

Καὶ τόσῃ ἐπιρροῇ ἐξασκοῦσε, ὥστε ἡ Ἀγγλία ἀπήτησε τὴν ἀποφυλάκιση τοῦ Ἀγάκου Πρόνιου.

Ὁ ἀείμνηστος Ἐλευθέριος Βενιζέλος, διὰ νὰ μὴν ἔχει προστριβὰς μὲ τοὺς Ἀγγλους, διέταξε, ὄχι μόνον τὴν ἀπόλυσή του ἀλλὰ καὶ ἀπαλλαγὴ του ἀπὸ πάσης κατηγορίας.

Ὅταν ὁ Ἀγάκος ἔφθασε στὸ κονάκι του στὴν Παραμυθιά ἔσπευσε στὴν κασσετίνα, καὶ εἶδε τὸ μῆλο πού εἶχε σαπίσει ὀλόκληρο.

Καὶ τότε εἶπε: Ἀληθινὸς Ἅγιος καὶ Προφήτης ἦταν ὁ ΑΓΙΟΣ ΚΟΣΜΑΣ.

* Αὐτὸς ὁ θρύλος, διατηρεῖται ἀκόμη στὰ χωριά Σουλίου καὶ Θεσπρωτίας.